

The Project Gutenberg eBook of Reihensteinin perillinen: Alkuperäinen saksalainen novelli, by Theodor Reinwald

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Reihensteinin perillinen: Alkuperäinen saksalainen novelli

Author: Theodor Reinwald

Translator: Arvo Lempiranta

Release Date: January 24, 2010 [EBook #31058]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK REIHENSTEININ PERILLINEN: ALKUPERÄINEN SAKSALAINEN NOVELLI ***

Produced by Tapio Riikonen

REIHENSTEININ PERILLINEN

Alkuperäinen saksalainen novelli

Kirj.

THEODOR REINWALD [oik. Hansgirg, Therese von]

Suomentanut Arvo L:nd

Jyväskylässä, 1880.
H. F. Helmisen kustannuksella.

I.

"Nytpä hän jo voisi olla täällä! Kyllähän nyt jo päivällisaika on!"

Tätä lausui äreällä äänellä ja suurella malttamattomuudella vanha ukko, joka kuitenkin näytti olevan

hyväntahtoisuus itse. Hän seisoj muutaman ruusupensaas vieressä sitoen siellä täällä kiinni jonkun heikon oksan.

Likellä otevalta lavitsalta, niinikasvilla ympäröityn huoneuksen vierestä kuului vastaukseksi heleä ääni: "Olettepa kovin tarkkaan lukeneet minut, hyvä Werner! Arvatkaapas kuinka paljon esteitä voi ilmautua matkustajalle!"

"Niin, neiti rupeaa aina koko maailman asianajajaksi", alkoi vanha pehtoori taas, tuon tuostakin murmattaen jotain "onnen helma lapsista, jotka paisuvat ja ajavat toiset tieltänsä pois", ja muuta senkaltaista.

"Nytpä teihin on juurtunut pelkkiä pahoja luuloja tulevasta herrastanne, Werner", sanoi nuori tyttö, katsoen vanhukseen moittivasti suurilla, kauniilla sini-silmillään. "Mistä syystä katsotte niin vierain silmin entisen herranne perilliseen? Kenelle Reichenstein tulisi, ellei minun serkulleni."

"Hm! — Tiedän kyllä kenelle", mumisi Werner-ukko kiukkuisena reväisten poikki muutaman niininauhan. "Älkää suuttuko, neiti, mutta kylläpä se oli konnan työ ja senpätähden en häntä koskaan voi luullakaan autuaaksi."

Nuoren tytön poskille levisi säälinhymy harmaantuneen pehtoorin ymmärtämättömydestä. Hän heitti ruunit, paksut kiharansa taaksepäin ja huusi nuoruutensa elävyydellä: "Te olette yks'päinen, Werner. Minulleko enoni olisi pitänyt antaa omaisuuden, vaikka serkullani on yhtä suuri oikeus siihen? Tiedätte kyllä, että yhtäpaljon huolta, kuin iloakin seuraa semmoista omaisuutta kuin tämä on. Muuten eno vainajani kyllä on meille ollut niin antelias, että mainiosti voimme elää yhdessä, ja se omaisuus ehkä vielä minulle toimittaa miehenkin!"

Tämä pila, jolla tyttö sekä vältti ukon periaatetta, että yhtäkaikki viittasi siihen, oli sangen hyvin sovitettu, mutta ennenkuin ukko tähän ehti vastata, kuului vaunujen kolina, jotka tulivat ihan portaitten eteen.

Ajokalut olivat mitä suurin vastakohta hyvin hoidetulle ympäristölle ja somalle, mainion kauniille maatalolle. Ne olivat vanhat, tomuttuneet ja raskaat ja niitä ajoi unelias ajaja. Niistä astui nyt kuitenkin alas se mies, joka täst'edes oli omistava edessänsä olevan rakennuksen kukoistavine puutarhoineen, metsineen ja peltoineen.

Ainoalla silmäyksellä näki nuori tyttö serkkunsa ulkomuodon, näki hänen, jota hän ei ollut nähnyt, sittekuin pienenä poikana. Rudolf Bodendorffin korkea, hoikka, mutta vankan suora vartalo, jota vihkatakki ei liiaksi kiristänyt, näytti sotamiestä, joka ei tahtonut olla muu kuin — sotamies. Hän varmaankaan ei ollut aikanaan niitä seura-uroita, joiden perään tytöt naisväen kouluissa huokailevat.

Hän ei ollut kaunis, mutta hänen koko olennossansa oli levollinen vakavuus. Vilkas katsanto tummista, pitkällä silmäripseillä varjostetuista silmistä, joilla hän silmäili huonetta, ei vähintäkään salannut omistajan iloista ylpeyttä. Hän oli kylmä ja vakaa.

Vasta sitte kun hän lyhyesti, ehkei äkäisesti, oli käskenyt ajajansa pois, katsoi hän tarkempaan ympärillensä, mutta Herminan lähestyessä levisi tumma varjo hänen kasvoillensa.

"Terve tuloa Reichensteiniin, Bodendorff-serkkuni. Se on jo liian kauvan saanut olla herransa paitsi!"

Kapteenin ensimmäinen aikomus oli: olla tarttumatta tytön ojennettuun käteen, vaan vähän mietittyänsä koski hän niin vähän kuin mahdollista serkkunsa sormenpäihin. Olihan tyttö tähän asti ollut hänelle melkein vieras.

"Enpä tietänyt — en aavistanut —"

Kapteenin vähäpuheliaisuus saatti hänet, tuon tuostakin, yhtämittaa pinteeseen.

"Ette luulleet nyt vielä talonne olevan meidän hallussamme?" keskeytti Hermina häntä. "Sylläpä sitä ihmettelette ja minä olen velvollinen, teille asiata selittämään. Ensiksikin oli kuolleen enoni viimeinen tahto, että äitini ja minä jäisimme tänne, kunnes itse ottaisitte talon haltuunne ja toiseksi on äitini melkein kaiken aikaa ollut niin sairas, ettemme ole voineet muuttaa täältä."

"No, sepä nyt vielä todella puuttui, että te juhlallisesti pyydätte anteeksi", sanoi Bodendorff melkein suuttuneena. "Minä puolestani luulen että te paljoa suuremmalla oikeudella kuulutte tänne, kuin minä, ja että ainoasti vanhan, omituisen ukon kummalliset oikut valitsi minut sen takan kantajaksi, johon en ensinkään sovellu."

"Kiitän teitä!" sanoi Hermina heleällä naurulla. "Se, joka teidän hartioitanne liiaksi painaa, sen tahtoisitte nostaa minun hartioilleni. Mikä itsekkäisyys! Mutta jahka olette vähän kodistunut täällä,

ajattelette varmaankin toisin!"

Bodendorff nosti olkapäitään ja näytti äkästyneeltä, vaikka jo mestarillisilla veistokuvilla koristetusta eteisestä korkeisiin, valkeisiin käytäviin ja somiin huoneisiin kaikki näytti hymyilevän hänelle.

"Mikä mies hän oikein on?" arveli Hermina itsekseen, "koska hän niin halveksimalla voi kaikkia taide-aarteita katsella täällä? Eli olisiko hänen vastahakoisuudellaan toinen peruste. Ehkäpä olisi vanhalla viinillä täytetty kellari, biljaardisali, ja somilla hevoisilla varustettu talli häntä paremmin miellyttänyt?"

Mutta muistaessaan serkkunsa surkeannäköiset ajo-pelit, peruutti hän päätöksensä.

Samalla aikaa kun tyttökin, mietti Bodendorff näin: "Mitä tyhmyyksiä; panna minua seurustelemaan elottomien kuvien, öljymaalauksen ja muun kilisevän ja kalisevan turhamaisen loiston kanssa. Minä halveksin kaikkea tätä ja vieläpä tyttöäkin tuossa, joka täällä on elänyt ja jo pitänyt itseänsä kaiken tämän omistajana. Hän varmaankin haluaa tätä loistoa ja vihaa minua, joka sen häneltä anastan. Häpeä, vanhan ukon säätökselle, vielä enemmän kun hän ei eläessään minulle edes ajatustakaan jakanut."

Arvasiko Hermina edes osaksikaan serkkunsa mietteitä? Tyttö näki ainoastaan hänen vastenmielisyytensä kaikelle kauneuden jaloudelle, hänen pimeän vastahakoisuutensa kaikille taide-aarteille, joita enonsa niin suurella innolla oli koonnut; ja nuori, ei vielä kolmenkymmenen vuotias serkkunsa, oli hänestä paljoa kummallisempi kuin vainaaja, joka täällä oli päivänsä kuluttanut lukemattomien mietteiden ja oikkujen keralla.

Hän ei ollut nähnyt Bodendorffia sitte lapsuutensa aikoja ja nyt kysyi hän itseltään: mitä tämä pitkä aika kätki, mitä elämä oli tehnyt silloin rajusta, myöhemmin niin ylen annetusta pojasta. Hän kadehti vai'eten miestä, joka näytti sille, ettei tahtonut hän itseltään paljoa kysyttää, vielä vähemmin tahtoi hän — tytön mielen mukaan — vastata kysymättä.

Kuitenkin oli tytöstä mieluisata näytellä hänelle kaikkea katsomisen ansaitsevaa. Hän tunsi jokaisen veistokuvan tekijän, hän tiesi niiden merkityksen. Tunsipa kaikki kirjat hyvin varustetussa kirjastossa, — ne olivatkin hänen uskotut ystävättärensä, — ja virkkoi lapsellisen ilonsa ja riemunsa kasveista ja kaikista vähimmistäkin esineistä.

Kaikille muille, paitsi Kapteeni Bodendorffille olisi tämä ensimmäinen katselmus-matka huoneiden ja puutarhojen lävitse ollut ihmeteltävän miellyttävä ja hän olisi itselleen sanonut: tämä tyttö on helmien helmi. Toki; kaikki mitä voitiin Bodendorffissa katselmuskävelyn jälkeen huomata, oli — väsymys. Hän unohti kiittääkin serkkuaan.

Pitkänänsä kauniin salin mukavimmassa nojatuolissa, sekoitti hän kukkaishajulla täytetyn huoneen ilman savupilvillä muutamasta, todella ei huonosta, sikarista. Teepöytä oli sangen viehättävästi valmiiksi katettu ja nyt tuli huoneeseen vielä Herminan äitikin, leskimajuritar Räder.

Hänen emännöitsijätöimensä otti Hermina osallensa ja yleensä näytti, ei vielä vanha, mutta sangen heikko, nainen äänettömällä, ylhäisellä liikunnolla ja pelkäävillä silmäyksillään rukoilevan toisiltakin samaa hiljaisuutta.

Harvat sanat, jotka majuritar tervehdyksien jälkeen lausui, olivat niinkään anteeksi pyyntö siitä, etteivät olleet tilaisuudessa heti Reihensteiniä jättää.

"Enpä ymmärrä", keskeytti häntä Bodendorff, "kuinka siitä voitte puhuakaan. Toivonpa että siksi pitkää päivää voisitte jäädä tänne. Minusta on ihan kummaa, miten enoni oli voinut niin päätöintä määräystä tehdä; hän varmaankaan ei saa haudassansa lepoa. Olenpa vakuutettu siitä, että vielä joskus, jostakin vanhasta kirjoituspöydän laatikosta löydän myöhemmän testamentin, joka määrää teidän tyttärenne perilliseksi."

Majuritar hymyili, mutta Hermina puhkesi sydämmelliseen nauruun.

"Niin, naurakaa vain!" sanoi Bodendorff äkästyneenä, "siitä en voi teitä kieltää, ainakin koska se tapahtuu minun kustannuksellani, mutta yhtä vähän te voitte minua kieltää sanomasta, mitä tahdon."

"Niin, niin, — mutta kukapa sitä tahtoisikaan?" kysäsi Hermina hyvillään.

"Tästä päivästä alkain on teidän tahtonne täällä laki, ja mitä taasen keksintöihinne kirjoituspöydän laatikoissa tulee, on teillä vapaus siten lyhentää aikaanne."

"Te teette minusta pilkkaa!" sanoi hän suuttuneena purren tummia viiksiänsä.

"Kyllä te sitä vähän ansaitsisittekin", sanoi Hermina puoleksi leikillä, puoleksi todella, "mutta minä

sitä en tee. Minä pidän arvossa teidän hyvää tahtoa, enkä vaadi enempää. Te olitte jo poikana, serkku, vähän lyhytnokkainen, vahinko vaan, ettei tiemme sitten olleet enemmän yhdessä!"

"Niin", sanoi hän katsoen lattiaan, "N:n sotakoulu oli liian pitkällä täältä, eikä kukaan huolinut rajusta pojasta. Joutoajat olivat kahdesti vuodessa kaikille muille, vaan ei minulle. — Minnepä minä olisin mennyt?"

Hermina antoi hänelle lempeän osaaottavan silmäilyn, vaan hän ei sitä huomannut.

Tyttö ymmärsi kuinka yksin ja turvattomana hän aikaisemmasta nuoruudestaan oli ollut. Hyvää vaikuttavan suunnan, jonka hyvä seura, järjestetty ja tarkka kasvatus antaa, sitä hänellä koskaan ei ollut. Hermina näki nyt mikä oli syynä synkkämielisyyteen, jolla Bodendorff vastaanotti tämän tilan, johon hän ei yksinkertaisella mielen laadullaan sopinut. Täällä tunsivat Bodendorffin vajavuudet ja aukot olemassaan, ja nyt alkoivat kiukku ja kainous riidellä hänen sielussaan. Näissä huoneissa, joissa enonsa korkealle nouseva taiteilijahenki oli vallinnut, oli hän — Herminan mielestä kuni tumma, vankka ja yksinäinen honka, joka kylmänä ja taipumattomana oli otettu kauniiden ja ihanien lehmipuiden keskelle.

Ja kuitenkin — eikö mikään tunteellinen henki asuisi tuon vapaan, leveän otsan takana?

Koko Bodendorffin elonaikana ei häntä koskaan niin tarkoin läpi-nähty, kuin nyt.

Senkötähden hänen otsansa pimeni? Tunsiko hän, että monen nuoren tytön hengellinen silmäily lepäsi hänen päällään? Näin sanoi hän nyt jo: jos hän ennen ei ollut arvossa pitänyt enonsa päätöstä niin hän kirosi sitä nyt!

II.

Rudolf Bodendorff ei seuraavana yönä paljoa levännyt.

Mikä ero hänen loistolla valmistetun lepohuoneensa ja kylmäkolkkaisen kasarmihuoneen välillä! Ja kuitenkin oli hän siellä monta surutonta yötä viettänyt. Moni olisi häntä kadehtinut. Mutta täällä Reihensteinissä ei hänelle suotu unta, vaan levottomana virui hän vuoteellaan, koettaen nukkua vaivalloisista, ennen arvaamattomista tunteista.

Syvän alentumisen tunteella nousi hän varhain ylös, lintujen kirkkaana aamuhetkenä hänen akkunansa edessä visertäessä. Hän tunsikin sekä päässänsä että sydämessänsä jotain — hän ei tiennyt mitä —, mutta tuntuipa hänestä kuin olisi sydämeensä ilmestynyt hirmuinen luola, jota ei milläkään voitu täyttää.

"Enpä ole milloinkaan tähän asti pitänyt itseäni tyhmänä", mumisi hän itsekseen ja muisti samassa että hänen sanansa kumppalien joukossa oli päättävä, "ja nytpä olen kuin poika-nulikka, kainompi kuin kahdentoista vuotiaana tullessani sotakouluun. Ja tähän kaikkeen on syytä tuo inhoittava tyttö! Kaikki hän tietää, hän on hullumpi kuin rohveessori ja kärsimättömämpi kuin naisopettajatar."

Niin pahalla tuulella ollessansa, teki hän serkullensa väärin, Eipä tyttö taitavuuttansa tahallansa tai turhamaisuudesta näyttänyt, syy siihen oli ainoastaan hetkellinen into tutustuttaa Bodendorffia kotonansa.

"Hyvää huomenta serkku!" huusi tyttö puutarhasta. Bodendorff vastasi hänen tervehdykseensä lyhyesti, melkein epäkohteliaasti, sillä Herminan iloinen mieli oli mitä suurin vastakohta hänen omalle mielialallensa. Tyttö katosi pensaitten taakse, ja nyt katui hän tekoansa.

"Ennen jo tytön mielestä olin yksinkertaisen oikullinen olento, nyt hän minun ehkä pitää raakana karhuna!" Hän ei tietänyt itse miten olikaan, mutta pian astui hän alas puistoon ja etsi pensaitten välistä valkeata hametta. Vihdoin löysi hän immen istuen muutaman ruusupensaaseen vieressä ihailien nauttimassa ruusujen huimaavata tuoksua.

"Miksi ette ennemmin laita itsellenne kukkaisvihkoa?" kysyi Bodendorff läheten häntä. "Olisihan se paljon mukavampaa kuin tuossa kumarruksissa niiden tuoksua nauttia."

"Ensiksikin", sanoi Hermina kuivasti, "en mielelläni taita kukkaisia ja toiseksi — nuo ruusut eivät ole minun!"

"Oh, sekö vain on esteenä!" Bodendorff otti kynäveitsen taskustansa ja alkoi, sanan mukaisesti, rosvota kukkaispensasta, kunnes Hermina estäen laski kätensä hänen päällensä.

"No, lakatkaa jo, te pahuuden tekijä!" huudahti hän nauraen. "Tehän teette koko pensaan kelvottomaksi. Olipa onneksenne ettei tässä pensaassa ole ohtakkeita, muuten kyllä olisitte saaneet pahuutenne kostetuksi."

"Ohdakkeita?" sanoi hän ja katseli vihkoa miettien. "Niin todellakin, ei *ainoatakaan* piikkiä. En tietänyt semmoisia ruusuja olevankaan. Tässä siis sananlasku tekee poikkeuksen."

Kumarruksetta, kohteliaista sanaa sanomatta, kurotti hän vihon Herminalle sanoen: "Ottakaa!"

"Kiitos!"

Pila hymyili hänen silmistään ja suunsa ympäriltä, kun hän kohteliaalla kumarruksella otti vihon vastaan.

Bodendorff taasen huomasi taitamattomuutensa ja puri suuttuneena huuliansa.

"Nyt tahdon teille näyttää vielä jotain", sanoi Hermina kädellään viitaten Bodendorffia itseensä seuraamaan.

"Eikö katseleminen milloinkaan loppu?" kysäsi hän ja jäi seisomaan. "Pitääkö tämän päivän taasen alkaman niinkuin eilen loppui?"

"Eilinen loppui sillä, että kävimme levolle", sanoi tyttö hymyten. "Mutta menkäämme nyt!"

Bodendorff lähti vihastuneena siitä että hän seurasi tyttöä ja kuitenkin hän ei voinut olla sitä tekemättä.

Huoneuksen toiselta puolelta astuivat he eräisen sangen vähän valaistuun eteishuoneeseen; siellä avasi Hermina oven.

"Täällä vietti onneton enoni viimeiset elonhetkensä suruisessa yksinäisyydessä."

Huone tummentui siitä, että se oli ympäröity viheriäisellä vaatteella, niin että ainoasti epäselvässä valossa voi nähdä yksinkertaiset, viheriäiset huonekalut, korkean viheriöillä uutimilla ympäröidyn vuoteen ja rukoustuolin yläpuolella olevan neitsy Marian kuvan.

"Tämä näyttää sangen mystilliseltä", sanoi Bodendorff melkein kammoittavalla tunteella. "Onko tämä kirkko vai vankihuone?"

"Eno paralleni tämä oli kumpaistakin laatua", sanoi Hermina suruisesti.

"Miksi häntä aina paraksi ja onnettomaksi sanotte?" kysyi Bodendorff.

"Siksi, että onnetar, hänen kauniisen ympäristöönsä katsomatta, teki hänet säälittäväksi; — kolme vuotta ennen kuolemaansa tuli hän — sokeaksi!"

"Sokeaksi? — sitä en tietänyt!"

"Niin, sentähden suru häntä vaivasi, sentähden häntä nimitettiin 'erakoksi'. Hän, nerokas taiteilija useammassa kuin yhdessä taiteessa, sillä hän myöskin veisti kuvia sangen hyvin, mutta etenkin oli mainio maalaja, jonka somat kuvat ihastuttivat koko maailmaa ja vakuutti hänelle taiteen historiassa kuolemattoman nimen, hän kadotti silmiensä valon siinä iässä, jossa voimat vielä olisivat häntä auttaneet työsssänsä, jolloin koko hänen sielunsa vielä eleskeli taiteen maailmassa ja jolloin näön lahja olisi voinut tuottaa hänelle lukemattomia nautintoja."

"Se on surkuteltavaa! — Mutta — hänellä oli kuitenkin tieto, oli muisto siitä, että hänkin on ollut jotain!"

Hermina ymmärsi esiin vivahtavan katkeruuden Bodendorffin sanoissa.

Parempi että ihmiselle olisi teon ja tiedon rikas maailma ikuisesti suljettu, kuin että olisi sen valoisasta portista astunut sisälle! — Hermina nosti vaatteen akkunan edestä pois ja nyt levisi täysi päivän valo huoneeseen ja kirjoitus-pöydän päällä olevan taulun ympärille.

"Tämä oli hänen viimeinen työnsä", sanoi hän surumielisesti, "sitten otti sallima siveltimen hänen kädestään äkkiä, ja — iki-päiviksi! — —"

Kuva osoitti hempeätä naisen päätä, täynnänsä viattomuutta, immellisyyttä ja ihanuutta. Harva, läpitsehoitava huntu ympäröi vaalean ruunit hiukset ja suloisen kauniin vartalon; näkyipä sen alta kuvaama-taiteellisesti ympyriäinen käsivarsi, jonka sievästi muodostunut käsi varjoten lepäsi uneksuvien silmien yläpuolella. Selittämätön ihastus vangitsi katsojan tämän kuvan viereen, jolle kaikki somuus, kaikki kauneuden ja sulouden valo oli suotu, ja kuitenkin puuttuu siltä korkein ihanuus — silmien auringoinen säde! — Tahtoiko maalaja sillä omaa kohtaloansa kuvata? Oliko hänelle vastenmielistä maalata kirkasta silmä-terää, kun hän tunsu omansa pimenevän?

Hiljainen, melkein jumalainen pöyristys tunki Bodendorffin sielun lävitse. Tämä näkö pyhitti muiston hänen muuten niin yksimielisestä enostansa. Nyt ymmärsi hän paremmin, mikä henki oli eläyttänyt tämän huoneen, ja että kaikki mitä täällä löytyi, oli koottu todellisella innolla, korkealla taiteilijan mielellä ja rakkaudella kaikkeen mitä kauniista ja jaloa on. Nyt ei hän enään pitänyt vainajata turhamaisena, oikullisena arvollisien aarteiden kokoojana, joilla hän ainoasti tahtoi koota loistoa, vaan hän näki hänen oikeutettuna, itseluojana taiteilijana, joka tässä ympäristössä oli löytänyt elämänsä päätarkoituksen.

"Löytyneekö mitään surkeimpaa, kuin tuollainen kohtalo?" sanoi Hermina ajatellen. "Sallima ei milloinkaan niin rajusti ilveile kuin silloin, kun se kuolettaa sen hermon, jota taiteilija taiteensa täyttämiseen välttämättä tarvitsee."

"Sama surullinen suhtaisuus on Beethoven'inkin kanssa, joka keskellä ihanimpia säveliänsä kadotti korviensa käytännön — kuulonsa!" muistutti Bodendorff, yhtämittaa vielä katsoen kuvaan.

Hermina katsoi Bodendorffiin mieli-hyvän hymyllä, joka kirkasti koko hänen muotonsa.

Ikäänkuin olisi suuren sävel-taiturimme nimi huomauttanut häntä soitannon valtakunnasta, arvasi hän huoneessa olevan harmoonion ja soitti muutamia säveliä.

Ensimmäiset sävelet "Kuutamo sonaatista" suhisi lempeinä, sulavina ääninä huoneessa. Sitten aikoi tyttö taasen nousta ylös, mutta Bodendorff seiso i estäen hänen takanansa.

"Oh — vielä kerran!" sanoi hän hiljaa ja rukoillen. Hermina soitti saman kappaleen vielä kerran ja Bodendorff nautti sen säveliä kuin kukkasen tuoksua.

"Te siis rakastatte soitantoa?" kysyi Hermina sulkiessaan harmonion.

"Rakastan! — Enkä ole vielä kenenkään kuullut niin soittavan!"

"Onko teillä lempi soittokonetta? Soitatteko mitään?" huusi tyttö eläyttävästi.

"Ei, — en!"

Taasen hän käytti lyhyttä, kuivaa puhetta, jolla käänsi itsestään äkkinäiset kysymykset; kuitenkin hän ei nyt puhunut totta. Hänellä oli maailman sointuisin soittokone: kaunis ääni, jota kumppalien joukossa pidettiin mainiona, sitä paitse muisti hän sangen paljon lauluja ulkoa.

Mutta hän häpesi sitä puhua, sillä hän ei sitä minäkään aarteena pitänyt. Tarkalla tutkivalla silmällä katsoi hän takaisin koko entiseen elämäänsä ja huomasi sen tyhjäksi, ilman arvoa ja tarkoitusta. Hetkellisen vihan käsissä ollessansa alensi hän itsessään kaikki, ainoastaan ihailuksensa Herminaa, ja kuitenkin ajatteli hän: hän vihaa minua ja minä — vihaan myös häntä.

Mitä tyttö tunsu eli tiesi, seuraus tarkasta kasvatuksesta, oli hänestä pahe. Luonnolliset taipumukset eivät hänessä olleet mistään arvosta, koska ei kukaan ollut tullut noitasauvallansa lähteitä kalliosta avaamaan.

Hermina pahastui uudestaan Bodendorffin kylmästä käytöksestä, ja hänenkin käytöksensä sentähden muuttui kuivaksi.

Bodendorff ei ollut tottunut sievempään kohteliaisuuteen huomataksensa että kukkaisvihko, jonka hän aamulla oli Herminalle antanut, oli päivällispöydällä, ja että ainoasti yksi ruusu kaunisti tytön hiuksia. Hän näytti siten aina käyttävän kukkaisia päässänsä. Eilen hänellä oli purppuraneilikka.

"Kas niin, serkku", sanoi Hermina, kauvan aikaa hiljaa ja vajeten istuttuansa, vielä hiljaisemman majurittaren vieressä, "päätäkäämme nyt asiamme. Neljäntoista päivän perästä olemme valmiit lähtemään, mutta siksi vielä pyydämme saada hyväksemme käyttää vierasvaraisuuttanne!"

"Vierasvaraisuuttani!" huusi Bodendorff punastuen vihasta.

"Tahi keneltä sitä pyytäisin? Ehkä teidän pehtoriltanne?" vastasi Hermina kylmästi. "Muuttaa tilaamme väkisin olisi arvoa alentavaa sekä teille että meille."

"Teistä olisi pitänyt tulla pappi", keskeytti Bodendorff häntä pilkallisesti. "Kuitenkin voin vakuuttaa teille ett'ette minua voi muuttaa. Minulla ei ole liukkaita sanoja, ei minkäänlaisia turhamaisia tapoja naisille näyttää, mutta minulla on vankka tahtoni, joka tähän päivään asti on ryhtinsä pitänyt."

"Kukapa sitä epäilisikään?" kysyi Hermina taasen hyvillään.

"Minä en tahdo kantaa Bodendorff-nimeä, jos jalallani astun tänne teidän muutettuanne. Heti lahjoitan Reihensteinin jollekulle kumppanilleni, eli pelaamalla sen hävitän, ehkä muuten sydämestäni halveksin korttipeliä. Minä annan kirokun huoneen rapistua, rauveta, hävitä tai palaa, jos ette lupaa sitä pitää kotinanne!"

Hermina nauroi sydämellisesti, Bodendorffin innossaan ja kiukussaan painaessa pistimen pöytäliinaan.

Nytpä hiljainen majuritar alkoi puhua.

"Hyvä Bodendorff, ajatteletteko ensinkään mitä sanotte? Ehkä ehdoituksenne yhdeltä puolen katsoen on sangen arvoisa, niin se toisaalta on liiaksi jyrkkä ja sopimaton. Minun tulee tyttäreni maineen tähden jättää Reihenstein, ja oikein on oikein. Te olette herra täällä ja meidän tulee mennä!"

"Jospa minäkin jo ennen teitä täältä lähdän *ainaiseksi*?"

"Siinäkin tapauksessa. Muuten; ettehän te voi koko maailman edessä meitä solvaista. Ihmiset pian luulisivat teidät hulluksi."

"Minä taidan jo ollakin!" sanoi hän työntäen kätensä paksuihin hiuksiinsa. "Te siis ette jää?" kysyi hän vielä kerran.

"Emme todella?" vastasi majuritar päättävästi.

"Ja mitä silloin luulette Reihenstein'istä tulevan?"

"Oh, viehättävän asuinpaikan joustoajoinne syksy-metsästyksille ja iloisille seuroille!" sanoi Hermina.

"Niinkö luulette?" kysyi hän katkerasti. "Pakoittasinpa itseni ampumaan luodin otsaani, jos kahta viikkoa täällä vois olla, sillä minä olen kuni karhu kullatusta lintuhäkissä."

"Te pidätte paljon liikamaisuuksista, serkku, mutta ennen pitkää pitkästytte virkaanne ja silloin tulette Reihensteininiin."

"Älkää puhuko mitään virastani", sanoi hän vakaasti, "tähän asti oli se minulle kaikki, jonka ympärillä koko olentoni kääntyi, minä pidin sitä korkeassa arvossa, sillä sen kautta odotin minä itselleni jonkunlaista tarkoitusta, mielihyvää. Luvallinen kunnianhimo virassani ja puhdas kunniani olivat koko rikkauteni ja niissä oli minulle tarpeeksi. Nyt näen, että se on toisin."

"Ja mistä sen näette?"

"Anteeksi. Aikomukseni oli sanoa: nyt tunnen sen", sanoi hän ja nousi ylös. Lyhyellä tervehdyksellä jätti hän molemmat naiset, jotka, sekoitettuna kummallisiin tunteisiin, katsoivat hänen jälkeensä.

III.

Seuraavana aamuna seisoivat Hermina taasen ruusupensaalla vieressä, jossa joukko uudestaan puhjenneita ruusuja oli noussut eilisten sijaan.

"Hyvää huomenta, neiti! Niin aikaisin jo ylhäällä, ja noiden rakkaiden ruusujen luona!" sanoi vanha Werner.

"Eipä tämä niin aikaista ole, hyvä Werner, päin vastoin on nyt jo suurus-aika. Te voitte juuri lähettää jonkun ylös kysymään eikö kapteeni tahdo tulla alas. Äitini ei mielellänsä odota kauvan."

Werner katsoi turhaan tuon "jonkun" perään, mutta kun ei huomannut ketään, niin mennä tapsutteli hän itse, tuon tuostakin itseksensä mumisten: "Kyllä tulee vielä päivä kun pannaan suu säkin mukaan."

Hermina lausui juuri itseksensä muutaman Werner-ukolle ei erittäin miellyttävän mietinnön hänen vihaisuudestaan, kun ukko hengästyneenä tullen hänen luoksensa osoitti vastaisuuden.

"Hän on poissa, neiti, hän on kadonnut!"

"Kuka? Kapteeni Bodendorffiko? Mahdotonta! Jos hän ei ole huoneessansa on hän varmaan mennyt alas puutarhaan."

"Ei ei, hän on poissa, ja vaunut myös", vakuutti Werner, vetäen henkeänsä. "Huoneensa ovi oli auki, vuode melkein korjaamatta ja pöydällä oli kirje. Luulen että se oli teille, neiti!"

Ensikerran sai vanhus armottoman katsannon, ja hän ei tietänyt miten kävikään, kun neiti yht'äkkiä tuulen puuskana lensi huoneukseen.

Siellä oli kirje; päällekirjoitus majurittarelle. Herminalla oli oikeus avata ja vastata kaikki äitinsä kirjeet. Kotelo revittiin palaisiksi. Kirje sisälsi ainoasti nämä rivit:

"Arvoisa rouva!

Suokaatte anteeksi että, ilman mitään erityistä hyvästijättöä, jätän Reihensteinin, mutta kun te vielä kaikissa tapauksissa viivytte täällä kaksi viikkoa, niin tulen siis tilaisuuteen puhutella teitä, enkä voi sitä ennen kadottaa toivoani nähdä päätöksenne muutettuna. Teidän ja neidin uskollinen

Rudolf Bodendorff."

"Lakoonillinen kuin Turkkilainen!" huudahti Hermina suuttuneena. "Tämäkö olisi jotain ei niin mitään!" Toki hän lohduttui pian huomattessaan kapteenin kauniin käsialan, joka ei ollut niinkuin sotilaiden yleensä on, nimittäin kuin riviin asetettuja sotamiehiä. Yhtäkaikki hehkuivat silmänsä vielä petetystä toivosta, kirje kädessään astuessaan äitinsä luo.

"No, nyt on lakkaamattomalla kinalla loppu", tuumi majuritar leppeästi.

"Niin on, se on nyt loppunut, mutta ainoasti taas kahden viikon kuluttua alkaakseen", sanoi Hermina liikutettuna. "Ah äiti, mikä kummallinen ihminen hän on!"

"On todella hän kummallinen, mutta lapseni, häntä emme saa kovasti tuomita. Hän ei ole koskaan vanhempiansa tuntenut ja setänsä, joka hänen sotakouluun vei, kuoli pian sen jälkeen. Hän sai kokonaan itseänsä kiittää siitä, mikä hän on, eikä voi olla sisällisittä hyveittä, koska hän kahdeksankolmatta vuotiaana on kapteeni."

Vanha nainen puhui aniharvoin niin paljon kuin nyt, mutta hänen sydämellensä lepäsi mieli tytöstä kadottaa kaikki vihan serkkuansa kohtaan, että tyttöön samalla nousisi kateus.

Olipa aika, jolloin majurittaren mielestä hänelle tyttärineen oli tehty vääryyttä. Olihan hän, majuritar, myöntynyt onnettomuudessa olevan maalaajan sydämellisiin rukouksiin ja jättänyt oman kotinsa hoitaaksensa hänen talouttansa ja häntä itseänsä. Olihan Hermina kolmena vuotena ollut hänen seuraajansa ja joutohetkiensä valo. Kun Hermina istui harmoonion edessä, jota hän itse oli opettanut hänen soittamaan, uneksui sokea taiteilija itsensä takaisin entiseen elämäänsä, silloin unohti hän huonoutensa ja säveleiden siivillä nousi hänen murrettu sielunsa ylös kärsiväisyyden taivaasen.

Jokainen piti nuoren tytön hänen perillisenänsä; niin, majuritar luuli niin itse, ehkä hän oli liiaksi tunnollinen ja karttava siitä puhuakseen tyttärelleen.

Hermina sitä vastoin eli suruttomasti, katsomatta nykyisyyttä ulommaksi ja tämä nykyisyys olikin hänestä verrattoman ihana.

Josko eno olikin oikullinen ja mieleltänsä murtunut, jos hän kärsivän itsekkäisyydellä tuntikausia vangitsi hänet, jäi vielä monta hetkeä hänelle itselleen nauttiaksensa puutarhan, puiston ja kirjaston nautintoja.

Hänen kuolemansa ilmaantui yht'äkkiä ja hänen viimeisen tahtonsa säätös ei majuritarta yksin kummastuttanut. Hän kuitenkin osasi hyvin peittää petettyä toivoansa ja hänen nöyrä mielenlaatunsa nuhtelikin häntä tästä liian rohkeasta toivosta.

"Minä olen ainoasti hänen veljensä käly," arveli hän, "ei Hermina kannan hänen nimeänsäkään."

Mutta perillinen ei myöskään hänen nimeänsä kantanut, hän oli vainajan sisarenpoika. No — samahan se.

Lahja, jolla vainaja oli Herminaa muistanut, varmuutti hänen tulevaisuutensa ja nyt oli ainoastaan

perustettavana uusi koti. Ennen oli majuritar asunut pääkaupungissa, mutta nyt hänellä oli luonnollinen syy pysyä sieltä pois, sillä Bodendorffin rykmentti majaili siellä!

Sitte päätti hän muuttaa eräasen pieneen naapurikaupunkiin, jossa olisikin enemmän rauhaa. Tämän rauhan rikkominen tapahtui aniharvoin, mutta joskus sentään, sillä likeisyydessä oli suuri linna ja yhteispuisto, siis oli tämä rikkominen, silloin tällöin tullen, mieluisata. Ensiksi tahtoi majuritar sentään käydä muutamassa kylpylaitoksessa, sillä tämä olisi Herminan terveydelle tarpeellista. Joka päivä voi selvää selvemmästi huomata, että nuori tyttö paljon kaipasi Reihensteiniä. Hänen iloisuutensa väheni nyt jo päivä päivältä. Epätoivoisena ja mitään tekemättä kuleksi hän ympäri, jätellen kaikille lempipaikoilleen hyvästi.

Kaikki oli matkaan valmistettu. Määrätyt kaksi viikkoa olivat loppuneet, mutta vielä ei kapteeni ollut itseänsä näyttänyt. Tänään hän kuitenkin oli tuleva, sillä sanaansa hän ei syöne.

Hermina kuunteli suuremmalla tarkkuudella jokaista jylinää maantieltä, ja pian kuuluikin, mutta vanhoja vaunuja ei näkynyt, vaan niiden sijassa lensi ratsastaja komealla ratsullaan maataloa kohden, sepä olikin Bodendorff.

Kuinka hän nyt näytti toisemmalta! Kun hän ainoalla vedolla pakoitti hevoisen pysähtymään, sievästi hyppäsi sen selästä ja lyhyesti sotamiehen tapaan tervehtäen astui eteenpäin, ei hän ollenkaan näyttänyt olevan sama mies.

Eteisessä sattuiivat silmänsä matka-kirstuihin, ja rypistyneellä otsalla sanoi hän: "Ja kuitenkin!"

"Niin, kuitenkin", sanoi Hermina nostaen olkapäitään. "Mutta mikä jalo eläin teillä tuossa on! Vähän rajua vaan, ei ole oikein hyvin opetettu."

"Erehdytte", vastasi hän, "Almansor ja minä olemme vanhat toverit. Enpä tiedä ketään, johon niin vois luottaa kuin tähän uskolliseen eläimeen!"

"Enpä juuri usko semmoista luottamusta. Jos se usein noin rajusti tanssii, niin se pian heittää teidät tomuun."

"Ja mitä se olisi?" sanoi hän katkerasti. "Meidät heittää usein tomuun — sallima."

Viimeinen koetus, jonka kapteeni vielä ehkä aikoi tehdä, koettaessaan saada majuritarta jäämään, raukesi itsestään, kun hän näki matkan valmistukset. Otsansa kävi syviin ryppyihin ja hehkuvin, melkein vihaisin silmin katseli hän serkkuansa. Koska Bodendorff piti tytärtä, äitiin katsoen, väkevämpänä tahtona, niin luki hän ainoasti hänen syyksensä heidän kovan kieltonsa.

Samana iltapäivänä puhui hän ison aikaa Werner-ukon kanssa ja kun he viimein erosivat nosti ukko syvästi kumartaen lakkiansa ja katsoi mitä suurimmalla mielihyvällä uuden hallitsijansa perään.

"Mutta nytpä täällä tulee hirmuisen yksinäistä, hyvä neiti", sanoi vanhus myöhemmin, kun Hermina jo huomispäivän matkapuvussa kuljeskeli puutarhassa.

"Niin, niin — sangen yksinäistä. Mutta varmaankin vain lyhyeksi ajaksi. Kapteeni kyllä tulee hauskan seuran kanssa usein tänne."

"Hm, hm!"

Werner pudisti harmaata päätänsä.

"Minulla on valtuuskirja kolmeksi vuodeksi, joka näyttää siltä, kuin kapteeni lähtisi joko Egyptiin tai Kiinaan. Muuten hän on ajatellut kaikkea ja ottanut tiedon kaikesta, jossa auttavaa herraa tarvitaan. Köyhiä hän ei myöskään ole unohtanut ja minulle, neiti, minulle on hän luvannut isommat huoneet! 'Koska näki minut nyt kerran herranansa pitää', sanoi hän, 'niin tulee heidän nähdä, että minä muistan heitä siinä, missä sitä tarvitaan.' Tietäkää neiti, sitä en olisi hänestä uskonut ja se tuntui minusta niin hyvältä. Hänellä on sydän oikealla paikallansa."

Herminakin tunsu saman kun Werner-ukko: hänestä tuntui hyvältä se, jonka hän kuuli.

Vielä elähytettyinä siitä tapasi hän Bodendorffin, joka ei ymmärtänyt mistä tuo aurinkoinen hymy tuli, jolla tyttö häntä tervehti.

"Vieläkö kerran tahdotte seurata minua enoni huoneeseen?", kysäsi hän äkkiä.

"Jos niin haluatte — tahdon. Muuten olen jo jättänyt hyvästi hänen muistollensa."

"Ei sentähden", vastasi hän äkkiä. "Ett'ette *siihen* tarvitse mitään vaivaloista todistajata, sen kyllä

ymmärrän."

Tyttö vaikeni vähän ihmetellen hänen liikutettua ääntänsä.

"Aikomukseni oli pyytää teiltä ystävän palvelusta", kysyi hän hetken äänettömyyden perästä.

"Mikä se olisi?"

"No niin, ensiksi kysymys, sitten, rukous!"

"Joihin vastataan ja myönnytään mahdollisuuden mukaan."

"Sanokaa minulle suoraan", alkoi Bodendorff, ensikerran syvästi hänen silmiinsä katsoen, "eikö sydämenne ole mihinkään tähän kiinnitetty, joka teille täällä on ollut uskottua ja arvoista. Tahdotteko todella erota täältä ottamatta mitään mukaanne näistä, jotka teille ovat aarteita, mutta joita minä ainoasti pidän kuolleina esineinä. Oletteko niin ylpeä tahi välinpitämätön, ett'ette rehellisesti voi tunnustaa, mikä teille tuottaisi iloa?"

"Rehellinen olen", vastasi hän, "ja oikeudellinen myös. Ja juuri sentähden tiedän, ettei minulle tule mitään muuta kuin se, minkä olen tänne tuonut, tai minkä enoni vapaaehtoisena lahjana on antanut minulle. Minä en tahdo mitään, en mitään, en edes ruusua pensaasta, niinkuin tiedätte!"

"Mutta — sen kuin teille tarjoisin, jota rukoilisin teitä ottamaan? Ottaisitteko sen?"

"En, — en nyt, enkä koskaan! Se on viimeinen sanani. Lausukaa nyt rukouksenne, kysymyksen olemme jo päättäneet."

Bodendorff ei vastannut mitään. Niin liikutettuna, että tumma suoni nousi hänen otsallensa, työnsi hän akkunan auki ja tirkisteli illan rauhaisuuteen, joka näytti tekevän pilkkaa hänen raivoisille tunteillensa.

"Oliko teillä vielä mitään sanottavaa?" keskeytti Hermina tukalan äänettömyyden.

"Aijoin pyytää teitä vielä kerran soittamaan!"

Pakoitettu rauha vapistutti hänen ääntänsä ja häneen katsomatta meni Hermina soittamaan.

Hän soitti kuni — unessa. Kädet kävivät harhaan ja rinta kohosi. Muutamia tahteja soitettuansa nousi hän ylös.

"Tänään en voi!"

"Minä olen tyytyväinen", sanoi Bodendorff kumartaen. "Minä kiitän teitä *tästäkin!*"

Samana iltana vallitsi näissä teepöydän ympärillä istuvissa ihmisissä raskaus ja — en tiedä mitä —, tuntuipa ikäskuin olisi ukkonen ollut ilmassa.

Hermina kuuli kapteenin käskevän että hänen hevoisensa aamulla aikaisin satuloitettiin.

"Lähdettekö meidän kanssamme?" kysyi Hermina innolla.

"En, minä lähden ennen teitä!" sanoi hän kolkolla äänellä.

Päivän valjetessa seisoi Almansor satuloittuna varroten herraansa, mutta naisetkin tahtoivat lähteä aikaisin ja Bodendorffin tullessa alas, oli Hermina täydessä työssä matkakirstujensa kanssa.

Bodendorffin silmäily osoitti, ettei hän tahtonut serkkuansa tavata. Ikävyydellä ojensi hänelle Hermina kätensä ja sanoi todellisella sydämellisyydellä: "Eläkää hyvin!"

"Te teeskentelette, serkku", sanoi hän kolkosti, "eilen näytitte kuinka syvästi te minua halveksitte ja tänään te ojennatte minulle kätenne jäähyväisiksi!"

"Minä — halveksisin teitä?"

Bodendorff ei pitänyt vaivaa maksavana katsoa miten tyttö vaaleni, vaan katsoi alas ja kun hän koetti estää puhkeavia kyyneleitänsä, piti Bodendorff sen pahana omanatuntona.

"Hyvästi", sanoi hän kolkosti.

Almansor kiiti pois, kuin siivillä ja pian ei edes tomupilvikään näyttänyt hänen retkensä suuntaa. — —

IV.

Kaksi kuukautta on kulunut ja neljä viikkoa on majuritar uudessa kodissansa pienessä kaupungissa asunut. Hän oli vahventunut terveyteensä katsoen, ja voi taasen ottaa osaa niihin harvoin huveihin, joita oli tarjolla, mutta jotka Herminalle olivat sangen tarpeen.

Tyttö huomattiin pian sievän käytöksensä ja kauniin muotonsa tähden. Häntä kuljetettiin kaikenlaisiin huveihin, jotka olivat ihan tuntemattomia sille, joka oli Reihensteinin rajapiirin sisäpuolella asunut ja kuitenkin — häneltä aina puuttui jotain. — Majuritar piti puuttumisen luonnollisena.

"Hän kaippaa sitä komeutta ja niitä sielun nautintoja, joista Reihenstein on niin rikas", ajatteli äiti huo'aten.

Heidän asuntonsa oli melkein kaupungin toisessa päässä, se oli pieni, sievä huoneus pienen viheriän ruoho-lakeuden vieressä. Siihen kuului pieni sangen hyvin hoidettu puutarha, jossa oli pari varjokasta paikkaa, jossa kävi lukea, työskennellä ja vieläpä teetäkin juoda.

Mutta Hermina uneksuen pudotti kirjan eli työn helmaansa. Tarkasteliko hän nykyistä ja entistä elämäänsä. Sen hän vain tiesi että kaikissa niissä ruusuissa, joita hän täällä poimi, oli ohdakkeita. Hänen olonsa täällä oli kuni raskasta päivätyötä. Vasta silloinkun hän iltasella astui kammioonsa, hengitti hän helpommin, sillä siellä seiso — enonsa harmoonio.

Niin todella, se oli siellä ja joka ilta raikuivat urkuisen sävelet yli puutarhan ja vieläpä uloimmaskin.

Kun Hermina ensikerran astui huoneesensa, näki hän soittokoneen. Se häntä odotti ja tervetuliaisia toivotti, kuni vanha ystävä, mutta Hermina ei tahtonut ystävyyttä tunnustaa.

"Me emme sitä pidä, äitini!" huudahti hän liikuttuna.

"Mitä sinä ajattelet, lapseni?" kysyi äiti ihmetellen. "Totta et sinä tahdo Bodendorffin kohteliaisuutta kieltää? Katsomatta siihen, ettei hän sitä itse voi käyttää, niin on hän erittäin huomannut mikä sinusta on kallista, ehkei hän muuten mitään erittäin arvoista kappaletta sinulle lahjoittanut. Tiedän nimittäin varmaan, että Reihensteinissä kaikki on arvoisampata, kuin tämä, mutta hän arveli ettei mikään sinua enemmän miellyttäisi."

Hermina omisti, tällä kertaa niin kaunopuheiselle, äidillensä oikeuden, kuitenkin kiitti hän: "Se minua aina on rasittava, äiti!"

Oi, kuinka usein hän ei myöhemmin ajatellut niitä sanoja. Nyt enään hän tuskin voi odottaa sitä hetkeä, jolloin hän saisi istuutua soittamaan mahdikkailla sävel-aalloilla surunsa takkaa sielultansa pois.

Mutta niinkuin ei riviäkään ollut seurannut lahjaa, niin jäi Bodendorff itsekin näkymättömiin, kuin maailmasta kadonnut. Hän näkyi todella asettuneensa joko Niili- tahi Gangesvirran rannoille. Ja kuitenkin niitä ei eroittanut kuin neljän tunnin matka. Bodendorff ei tahtonut lähestyä häntä, se oli selvää.

Mutta toiset Herminaa etsivät ja saattoivat hänen jokapäiväisien kuivien, yksitoikkoisien lavertelemisien kautta epätoivoon. Erittäinkin oli niissä eräs hiljan vänrikiksi päässyt nuorukainen, joka äitinsä kautta — majurittaren vanhoja ystäviä — antoi itseänsä esitellä majurittarelle.

Luutnantti Wellnau ilmestyi vielä usein äitinsä kera, todistus hänen lapsellisesta viattomuudestansa.

Hermina vakuutti hänelle yhtämittaa, että hän suututti häntä leveillä puheillaan; tämä vain tuotti hänelle itserakkaan hymyilyn. Hän näytti olevan todellinen todistus herra Bolgac'in selitykselle: "herra saappainen". Ainakin alkoi tämä ritarillinen nuorukainen itseihailemisensa alhaalta ylöspäin ja katseli aina todellisella lemmellä jalkineitansa.

Kuitenkin eli Hermina siinä iloisessa toivossa, että hän pian muuttaisi pääkaupunkiin ja kuunteli kärsiväisesti hänen keveitä puheitansa ja raskaita kukkais-vihkojansa.

Päivät olivat nyt jo niin helteisiä, että molemmat naiset jättivät puutarhansa ja menivät suureen siimeksiseen kansanpuistoon, jossa yksinäisiä paikkoja oli viljoin tarjona vahtera- ja pyökkipuiden alla.

Eräänä iltapäivänä istuivat he muutamalle jo sangen tutulle paikalle, jossa tähän aikaan mikään ei ollut heidän rauhaansa rikkonut. Hermina näytti ihanalta kuni ainakin, mutta hänen kasvoillansa lepäsi surumielisyys, joka osoitti että hänen ajatuksensa olivat kaukana poissa.

Kaikkialla oleva hiljaisuus, jota ainoasti lintujen viserrys keskeytti, oli ihana, mutta nyt sen rikkoi aika

meteli. Sapelien helinätä, monta yht'aikaa puhuvaa ääntä ja rivakkaat askeleet ilmoittivat upseerijoukon tulon, jotka kuni joukko lavertelevia papukaijoja, istuutuivat tavalliselle paikallensa.

"Lähtekäämme, äiti!" kuiskasi Hermina mielipahoillaan.

"Ei vielä, lapseni! Tätä paikkaa ympäröi vahvat pensaat ja luultavasti herrat eivät jää istumaan, varmaankin he menevät keiloja heittämään."

"Mutta äiti, — tiedäthän kuinka vapaasti ne usein haastelevat!"

Sen majuritar omasta kokemuksestansa tiesi, eikä siis voinut muuta kuin etsiä turvallisempaa olopaikkaa. Pöydän ympärillä olikin pelkkää iloista väkeä ja sittenkuin muutamia pulloja oli tyhjennetty, nousi riemu kuni elävä hopea auringon paisteessa.

"Kas niin, ei noin surullisena, veikko!" kuului monelta taholta.

"Laulapas meille laulu!"

Hän, jolle nämä sanat lausuttiin, ei ollut niitä kuuleviansa, mutta kun meteli lisääntyi pyysi hän hiljaisuutta.

Kaikki huuto loppui heti ja norjalla, sointusalla barytonilla alkoi hän mainion sotaulun, jonka loppusävelen: "Tyroolin maass'", kaikki köörinä kertoivat. Raivoisa mieltymys seurasi laulua. "Bravo, Bodendorff!"

"Vielä laulu, vielä yksi!" huusivat uudestaan kaikki.

"Antakaa minun olla rauhassa, min'en osaa enempää!" vastasi kapteeni Bodendorff ja pyyhki nenäliinallansa hikeä otsastansa.

"Hän on kankea, kuni muumio!"

"Hänellä on hermotauti!"

"Häntä vaivaa onneton rakkaus!" kuului joka taholta.

"Luulenpa sinut sairaaksi!" virkko säälivä ääni hänen vieressänsä.

"Jotain semmoista!" sanoi Bodendorff vihaisesti.

"Sitäpä jo useasti olen sanonut teille, Bodendorff", sanoi alempana istuva rykmentin lääkäri. "Teidän tarvitsisi ottaa virkavapautta ja hengittää maailmaa. Kuka sitä helpommin voisi tehdä kuin te? Lähtekää Reihensteiniin!"

"Me sinua kyllä käymme tervehtimässä ja maistelemassa niitä viinipulloja, jotka jo liian kauan ovat saaneet levätä kellarissa!"

Kapteeni Bodendorff kuunteli kaikkea tätä ja hymyili katkerasti. Samassa silmänräpäyksessä kuin laulu loppui, oli kaikki väri hänen kasvoiltansa kadonnut ja nyt hän nousi rauhattomana ylös suurien hikipisarien tippuessa hänen otsaltansa.

"Mikä sinua vaivaa?" kysyi hänen säälivä naapurinsa.

"Ei mikään", vastasi hän yhteenpuristetuin huulin. "Täällä on kärsimättömän kuuma!" ja nyt vaaleutta seurasi rusko, joka punotti kuni kuumetautisen.

"Kerronpa sanani vielä", sanoi vanha, ystävällinen lääkäri, "onpa välttämätöntä että muutamaksi ajaksi jätätte tämän pelumyllyn, jota viraksi nimitetään. Lankeemiseen oli kuitenkin vaarallisempi kuin luulitte!"

"Kirottu Almansor! En ole siitä koskaan uskonut hyvää!" huusi eräs upseereista.

"Almansor on saanut sen maksaa kuolemallansa!" vastasi Bodendorff synkkämielisenä.

"Ja sinä saat siitä vielä yhtämittaa maksaa", sanoi hänen säälivä kumppalinsa. "Sinä et nyt enään koskaan ole itsenäsi. Voipa hyvin päältäsi nähdä."

"Hiljaa!" huusi Bodendorff suuttuneena. "Oletteko nyt kaikki muuttuneet vanhoiksi akoiksi?"

Heti muutettiin puheenainetta ja pian kokoontui koko joukko erään nuoren upseerin ympärille, joka oli ottanut esiin erään valokuvan.

"Ah! kauneuden-galleria on taasen lisääntynyt yhdellä onnellisella!"

"Kauniit kasvot!"

"Ihmeteltävän kauniit, voin vakuuttaa teille, mutta hän on ylpeä — sangen ylpeä!"

"*Sinulle*, — sen kyllä uskon!" pilkkasi muuan vanhempi luutnantti, jolla ei ollut galleriaa.

Tämän, jo sanantavaksi joutuneen valokuvakokoelman omistaja oli luutnantti Wellnau. Lyöden rintaansa sanoi hän sangen miehevästi: "Hän on ylpeä kaikille!"

"Ja kuitenkin lahjoittaa hän valokuvansa sinulle?"

"Ei! Minä olen sen ostanut — valokuvaajalta!" omisti hän lapsellisesti.

"Hyväpä että olet kylliksi rehellinen sitä omistamaan!" mumisi Bodendorff, joka ei voinut nuorta upseeria kärsiä.

Samalla tuli kuva sattumasta hänen likeisyyteensä ja yksi silmäys siihen oli tarpeeksi. Se oli Hermina.

Bodendorff nousi ylös lumivalkeilla kasvoilla.

Kuitenkin huomasi hän, ettei tässä ollut paikka siitä enempää mainita ja, väkisin tunteitansa hilliten, hän melkein kaatui takaisin paikallensa.

Kaikki näkivät hänen liikutuksensa, mutta kukaan sitä ei ymmärtänyt.

Hetken päästä hän taas nousi ylös.

"Ethän vielä tahtone meitä jättää?" huusivat kaikki.

"En. Menen vain ravintolaan juomaan lasin — sokurivettä!"

Sivumennen kuiskasi hän luutnantti Wellnau'lle: "Tulkaa jälestäni kymmenen minuutin perästä. Minä tahdon puhutella teitä!"

Wellnau näytti sangen hämmästyneeltä. Onneksensa ei kukaan ollut huomannut tätä käskyä, jota Wellnau'n luonnollisesti tinkimättä tuli totella.

Bodendorff menikin todella ravintolaan. Hän tilasi lasillisen vettä, kaatoi sen pöydällä olevaan suolalla täytetylle lautaselle ja joi äkkiä kaikki. Sitten nojasi hän päänsä erästä puun runkoa vastaan ja painoi nenäliinan huulillensa.

Kun Wellnau aivan määrälleen kymmen minuttia myöhemmin saapui paikalle, tapasi hän kapteenin rauhallisena kävelevän Sveitsiläis-tapaan rakennetun ravintolan edessä.

"Luutnantti Wellnau", sanoi Bodendorff melkein uhaten, "min'en tahdo sekautua teidän, enemmän tai vähemmän lapsellisiin lempi-asioihinne, siihen toimeen on teillä äiti, — mutta se valokuva, jonka tänään olette antaneet kumppaniemme pilkalle, on paljon suuremmassa arvossa pidettävä. Paha kyllä että se jo kerran on häväistykselle joutunut. Mutta, kuuletteko, se ei saa tapahtua! Sanokaapas nyt, kunniansanallanne vakuuttaen, oletteko todella sen ostaneet?"

"Miten sitten, herra kapteeni?" ännäsi Wellnau hämmästyneenä. "Jos tunnette tämän naisen, tiedätte myös ettei hän valokuvaansa lahjota nuorelle luutnantille, joka — joka —"

"Hyvä", keskeytti häntä kapteeni kärsimättömyydellä. "Tehkää nyt minun tahtoni mukaan ja antakaa valokuva minulle. Ne maksavat kaikki yhtäpaljon", mumisi hän kylmällä pistoisuudella, "kauniin kuvitelma ja häjyin jokapäiväisyys — aina sama hinta!"

"En epäilekään täyttää tahtoanne, herra kapteeni", sanoi Wellnau vähän peläten, "sillä minä voin vakuuttaa, ettei minulla ole paljoa toivoa, mutta jos tämä on teille mieliksi, niin olkaa niin hyvä, — voinhan minä ostaa itselleni toisenkin kuvan."

Tämä lapsellinen totuus nosti taasen veren Bodendorffin vaaleille kasvoille.

"Mutta te ette saa sitä tehdä!" sanoi hän melkein käskien ja kuitenkin oli kuni rukous äänessä, kun hän lisäsi: "Minä pidän teitä nuorena kunnian miehenä ja semmoisena pyydän teidän luopumaan kaikesta yhteydestä tämän naisen kanssa."

"Se loppuu itsestään, sillä minä jätän tämän kaupungin pian", sanoi Wellnau hiljaa.

"Hyvä, te olette nuori vielä, luutnantti", sanoi Bodendorff hiljaisella äänellä, "pitäkää tämä tapahtuma muistutukseksi teille. Te ette voi arvata, minkä uhrin nyt olen nuoruudellenne tehnyt. Jokaisen toisen olisin pitänyt lurjuksena."

"Tässä on kuva", sanoi nuorimies, vaikutettuna Bodendorffin vakavasta käytöksestä, "ja tässä on käteni, minä pidän sanani!"

"Se on oikein, jääkää hyvästi. Jos palajatte seuraan, sanokaa minun menneeni kotiin!"

"Näytte sairaalta, herra kapteeni."

"Olkoonpa. — Eläkää hyvin!"

V.

Ei hän vielä voinut lähteä kotiin, ja koska ei kumppalien hauska seura, johon hän tänään poikkeuksella oli ottanut osaa, häntä miellyttänyt, kulki hän edestakaisin puistossa Herminan kuva yhä kädessään.

"Ja näillä ihanilla kasinoillakin on niin taipumaton luonne!" sanoi hän vaipuneena surumieliseen tarkastelemiseen. "Onko hän todella niin jalo, kuin tämä kuva osoittaa? Jos hän olisi jalomielinen, olisi hänen pitänyt huomata, mistä takasta hän olisi minut pelastanut, ottamalla edes osan siitä, jonka hänelle tarjosin. Silloin hän ei vihaisi minua rosvona, joka ajoi hänet pois rakkaasta kodista, ei halveksisi minua onnen-etsijänä, joka häneltä on hänen oikeutensa anastanut."

Näistä suruisista mietteistä leijuivat ajatuksensa toisiin, ei vähemmin suruisiin. Hän hengitti syvään ja sitä seuraavasta kivusta muisti hän syyn siihen.

Sittenkuin hän viimeisenä aamuna oli sanonut jäähyväiset, oli hänen elämänsä alinomainen muute epätietoisuuden, surumielisyyden, odottamisen ja petettyjen toivojen välillä. Ensi aikoina toivoi hän itseänsä kutsuttavaksi, ellei hänen, niin ainakin hänen äitinsä luokse. Häntä suretti, kun hän näki että olivat hänen niin unhoittaneet. Hän unohti sen, että hän kylmyydellään oli itse ollut syynä siihen, sekä että hänen olisi pitänyt käydä molempia naisia etsimässä.

Sitä hän ei myöskään huomannut. Hän oli liiaksi ylpeä pakoittamaan itseänsä heidän seuraansa ja liian vähän turhamainen luulla itseänsä kaivatuksi. Ja kuitenkin — kuitenkin voi hän toivoa, varrota kutsumusta!

Hän punehtui omasta heikkoudestaan ja koki väkisin tunteitansa hillitä, mutta yhtäkaikki häntä vaivasi polttava epäily ja palava halu saada kerta vielä kuulla hänen soittavan.

Hänen ainoa lohdutuksensa oli se, ettei Hermina ollut lähettänyt harmooniota takaisin, ehkä häntä pahetti kun siitä ei hänelle mitään ilmoitettu.

Tässä mielenlaadussa hänen tunteitansa ei mikään muu hillinnyt, kuin rajua ratsastusta, ja ehkä Almansoria moitittiin, kantoi hän herraansa niin pitkälle kuin tämä vain tahtoi. Alussa näillä matkoilla ei ollut mitään tarkoitusta, pää-asia oli kauvas — pitkälle vain mennä, kunnes eräänä iltana, kuun jo korkealla kirkkaana paistaessa, uskollinen eläin nosti päätänsä ja pysähti. Ei mitkään käskyt tai hyräilyt auttaneet. Bodendorff antoi väsyneen hevosensa huo'ata ja katsoi ympärillensä; nyt vasta huomasi hän että hän jo oli ajanut lähes neljä tuntia ja ehtinyt naapurikaupunkiin.

Mutta — mitä nyt...?

Kantoihan tuuli hänen luoksensa hyvin tunnetuita säveleitä.

Niin — hän oli ainoastaan pyssyn kantaman matkaa Herminan kodista ja säveleet kauniista kansanlaulusta: "lennä lintuseni", juhlallisena ja sävelrikkaana tunkeutuivat ihmeteltävällä ihanuudella hänen rintaansa.

Hän satoi hevosensa kiinni muutamaan aitaan ja lähti Herminan akkunalle. Tämä soitti kauvan, ja pitkä aika kului ihanasti Bodendorffille.

Siitä hetkestä hän usein tuli sinne. Ei kukaan ymmärtänyt missä hän kävi ja miksi hän vasta puolyön aikaan palasi kotiin vaahtoosella ratsullansa. Hän oli niitä luonteita, joita utelijaatkin jättävät rauhan.

Palausmatkalla eräältä näiltä retkiltä kompastui Almansor ei koskaan enää noustaksensa. Toinen reisi oli taittunut.

Kapteeni Bodendorffkin loukkasi itsensä sangen pahoin ja, ehk'ei hän sitä tunnustanut, kärsi hän useinkin sanomattomia tuskia, mutta pahin niistä kuitenkin oli se, kun hän hevosensa menetti. Vapisevalla kädellä laahasi hän pistoolin ja sillä lopetti eläinraukan tuskat. Nyt piti hän itsensä vielä yksinäisempänä. Toinen hevonen oli tosin myöskin tallissa, mutta se ei voinut Almansoria vastata ja Bodendorffin täytyi jättää öiset retkensä, sillä se ei voinut kärsiä niin pitkää räsitusta.

Hänen pitkä poissa olonsa Herminan likeisyydestä oli varmaankin pää-asiallisesti saattanut hänen tänään seuraamaan kumppaliensa. Mutta vaikka tämä ratsastus oli ollut sangen hiljainen, tunsu hän, laulettuansa, seurauksen siitä. Nyt oli hän väsynyt, hurmeuksiin saakka väsynyt, niin että hän mielihyvällä vaipui viheriöille lehville ja sulki silmänsä. Pitkänensä lavitsalla voitti hänet väsymys, ja houraavan uni hänet saavutti, niin ettei lintujen viserryskään häntä herättänyt.

Askeleita kuului lähenevän, mutta makaava niitä ei kuullut.

"Jumala, äiti, tuoss' on joku!"

"Hiljaa, lapseni, hän makaa."

"Suuri Jumala! — se on Bodendorff!"

Hän ei herännyt Herminan huudosta, ja siinäpä todistus että hänen unensa oli enempi hurmeista kuin oikeata unta.

Majuritar meni lähemmäksi.

"Kummallista", sanoi hän hiljaa, "hän on täällä makaamassa, kumppalien tuolla aimo tavalla iloitessa."

Äkkiä tunki hyvän rouvan päähän ajatus, että hän voisi olla juopunut.

"Katsokaahan äiti, miten hän näyttää muuttuneelta!"

"Samalta näyttää se minullekin. Mutta — me emme voi jäädä tänne, tällä aikaa voi kävelijöitä olla kaikkialla."

Hermina myöntyi vastahakoisesti ja katsoi mennessään tuon tuostakin taaksensa, mutta serkku jäi vain makaamaan.

"Mikäpä hänelle on tapahtunut?" Hermina ei saanut ajatuksiensa hänestä pois. Surumielinen tuska hänen muodossansa juurtui tytön mieleen.

"En tiedä, mutta ehkä viini ja helle on häntä väsyttänyt."

"Näittehän, äiti, ettei hän Reichensteinissä nauttinut tippaakaan viiniä."

Majuritar muisti sen ja vaiken.

He olivat palanneet ensimmäiselle paikallensa. Meluava joukko oli poissa, ne olivat menneet keilinheitto paikalle, josta kuului pallien jylinä.

Hermina istui paikallensa epä tietoisuudella, joka tavan takaa ajoi veren hänen poskillensa ja saattoi hänen hengittämättä kuuntelemaan ikäänkuin joka hetki toisi mukanansa jotain kummallista, mutta mitään ei tapahtunut.

Miellyttävä illan hiljaisuus oli hänestä raskas, ja tähän asti tuntematon suru täytti hänen silmänsä kyöneillä. Niitä peittääkseen laski hän päänsä käsiensä vastaan ja vaipui surullisiin mietteisiin. — Painoiko hänen elonsa hermoja maneittillisen valon voima kahdesta leimuavasta, tarkastavasta silmästä.

Viheriään pensaankana seisoi Bodendorff, joka oli herännyt hurmeen tapaisesta unestansa ja tietämättänsä joutunut heidän läheisyyteensä.

"Tuohan on sokean maalaajan viimeinen kuva!" ajatteli hän, kun Hermina istui alas vaipuneella päällä, tuulen hiljaa hänen ruunia kiharoitansa tuuvitellessa.

Kapteenin sydän tykytti niin kovasti että se oli tukehduuttaa hänet, eikä hän kuitenkaan uskaltanut astua esiin.

Majuritar rikkoi hiljaisuuden.

"Nyt meidän pitää mennä, rakas lapseni!" Nuori tyttö nousi vastustelematta ikäänkuin unesta heränneenä.

Bodendorff, joka oli oikaissut erästä sivutietä myöten, seisoi nyt heidän edessään.

Heikko huuto tunkeutui Herminan huulien yli.

"Pelkäätekö minua?" kysyi hän pahastuneena.

"Myönnänpä että jo ennen", sanoi majuritar, "meitä vähän peloititte, kun löysimme teidät makaamassa lavitsalta tuolla."

"*Näittekö sen? Ja — mitä siitä ajattelette?*"

Rouva raukka oli, kun olisi kynttelillä valaistu kaikkia hänen ajatuksiansa.

"Minä luulin teidän olevan sangen väsyneenä eli voivanne pahoin, eli ehkä vielä molempiakin", sanoi Hermina lempeästi nostaen silmänsä häneen, "ja luulenpa vieläkin niin. Oletteko kipeä?"

"Pieni pahoinvointi joka pian minun jättää."

"Ja mikä siihen on syynä, mikä teitä vaivaa?" uteli majuritar.

"Hevoseni pudotti minut!" vastasi hän lyhyesti.

"Noo, ja —?"

"Niin, mitäpä vielä?" kysäsi hän ivallisesti. "Minähän vain heitettiin tomuun!"

"Oh, tuo ilkeä Almansor!" huusi Hermina. "Sanoinhan minä, että sen niin piti käydä."

"Voittepa iloita nyt, sillä Almansor on kuollut!" sanoi hän katkerasti.

"Minäkö siitä iloitsisin, kun te siitä niin paljon piditte?" sanoi Hermina pahoilla mielin, "pidätte minua siis pahantahtoisena!"

"Pelkäänpä että te pidätte minua semmoisena", sanoi hän puoli-ääneensä.

Tyttö katsoi häneen suurin silmin, mutta Bodendorff häntä ei ymmärtänyt. Eihän tyttönen tietänyt, että serkku oli siinä uskossa että hän — Bodendorff — muka oli rosvonnut tytön omaisuuden, mutta sen hän tiesi, ettei Bodendorff uskonut hänen ystävytytensä. Sana: "teeskentelijä" kaikui vielä hänen korvissansa. Nämä ajatukset tekivät hänet taasen kylmäksi, Bodendorff teki samoin, hänkin tuli kylmäksi ja katkeraksi, ja kuitenkin olivat heidän sielunsa riemuinneet tästä yhteentulosta; kumpikin olisi voinut sanoa toisellensa: "Sinutta on elämäni iloton ja autio!"

Bodendorff käveli koneellisesti molempien naisien vieressä, kunnes olivat joutuneet heidän kodillensa, jonne ei ollut hänen aikomuksensa.

"Juokaatte kupillinen teetä kanssamme", sanoi majuritar ystävällisesti, "te näytätte sangen väsyneeltä!"

Leimuava katse kiitti häntä, mutta Hermina vaikenä, eikä edes katsonutkaan häneen — ja hänen iloisesti tykyttävä sydämensä kokoontui taasen.

"Minun tulee olla kotona tänään, sillä huomenna aamulla aikaisin on minulla virkatoimia!" sanoi hän karttaen. Kuitenkaan hän ei voinut olla suutelematta majurittaren kättä — poikana? Olihan rouva lausunut sanan, joka olisi tehnyt hänet onnelliseksi, jos se olisi löytänyt myötäisyyttä tyttäressä.

Kuni untunut palasi hän ravintolaan, jossa hänen hevosensa oli, ja kumppalien, jotka päivänsä olivat hauskaasti viettäneet, jo aikoja sitten levätessä, palasi hän — viimeinen — hiljaa, väsyneenä *ainoa* tunne mielessänsä, tunne, joka sisälsi kuoleman halveksimista koko elämällensä ja olennollensa.

Samalla aikaa sanoi Hermina äidillensä: "Tuossa nyt näet, äiti, kuinka koston haluinen hän on; kun me emme hänen pyyntöänsä, Reihensteiniin jäämällä, täyttäneet, niin hän ei nyt tule meille!"

"Mutta, rakas lapseni, hän kielsi nähtävästi vastahakoisesti, ja luultavasti se olikin totta, että virkansa kutsui häntä."

Majuritar oli niitä ihmisiä, jotka eivät koskaan toisessa ihmisessä näe virheitä. Heillä on aina puolustus tai ainakin syyn pienennys valmiina.

Jos joka kahdestoista ihminen maailmassa olisi semmoinen kuin majuritar, niin varmaankin täällä olisi enempi rauhaa.

"Hän tulee kaiketi toisten!" lohdutti äiti, joka todella oli niin hyvä-mielinen, että hän uskoi omia sanojansa.

"Ei koskaan!" ajatteli tytär.

Kun Hermina suuttuneena kapteenin kiellosta — johon hän kuitenkin itse oli syypää — ei enää tahtonut muistaakaan koko miestä, lensivät kuitenkin hänen ajatuksensa häneen, eikä mikään voinut hillitä suuren suurta surua hänen sielussansa.

Harmoniokin jäi aukaisematta, ja hän, joka ennen teki monen tunnin matkan saadaksensa kuulla sen säveleitä, hänkin oli poissa.

Kuni unissa-kävijän, meni tytön ohitse kaiken ulkomailman tapaukset. Hän melkein ei huomannut, että hänen kiusallinen rakastajansakin yht'äkkiä lakkautti käyntinsä ja kukkaisvihkonsa ja tuli ainoasti jäähyväisille. Se hyvästijättö oli kohtelias ja melkein pelollinen; nuorukainen ei edes uskaltanut katsoakaan häneen.

Hermina jätti nyt seuraelämän ja jäi kotiinsa, jossa hänen päivänsä paraiten kuluivatkin.

Muutamit viikot elettyä tässä mielen laadussa ja näillä tunteilla saavat pian vuosien merkityksen! Mieli sen alla kypsyy kuni hedelmä kesä-auringon paistaessa. Ja kesä olikin kuumimmallansa niin luonnossa kuin Herminan sydämässäänkin, mutta yhtä vähän kuin hedelmä tietää, mikä sen kypsyttää, yhtä vähän tiesi Hermina, mitä hänen povessansa palava liekki merkitsi.

VI.

Majuritar Räder ei ollut tarkkajärkinen nainen, mutta hän oli lempeä äiti ja semmoisena näki hän, kasvavalla tuskalla, tyttärensä tilaisuuden, mutta hän erehtyi kuni useinkin: Hän piti sen ruumiillisena, joka tykkönään lähti sielusta.

"Tämä todella ei kauvan käy laatuun, lapseni", sanoi hän eräänä päivänä, kun Hermina oli erittäin heikko ja kelmeä. "Tahdonpa puhutella vanhaa rykmentinlääkäreä Wahlmannia, hän on meidän entisiä ystäviämme ja isäsi luotti häneen sangen paljon. Täältä ei ole niin pitkä matka pääkaupunkiin ja hän sinua paraiten on auttava."

Jo sen paikan nimi, jossa Bodendorff oleskeli, antoi nuoren tytön sydämeen piston, mutta ensikerran hän ei vastustanut pelkäävän äitinsä mielipidettä. Vanha lääkäri oli todella koetettu ystävä, Hermina oli lapsena monta kertaa hänen helmassansa istunut — hän tulkoon halusta.

Lääkäriltä Hermina ehkä saisi jotain tietoa serkustansa?

Asiasta ei äiti eikä tytär sen enempää haastellut. Seuraavana päivänä istui Hermina pienessä puutarhassa, jossa asterkukat syksyn tulon varmoina ennustajina jo alkoivat kukkia, ja katseli puistokäytävätä pitkin.

Jo kauvan oli hän istunut samassa paikassa, varroten jotain, joka hänen sisällistä suruansa hillitsisi.

Nyt näkyi etäällä vaunut, jotka tarkasti muistuttivat sitä päivää, jolloin Bodendorff ensikerran tuli Reichenstein'iin. Ne olivat ihan samanlaiset tomuiset ja raskaat, niitä veti pari väsynyttä hevosta, joita ajoi samaten väsynyt ajaja. Tämän muiston häntä saavuttaessa, vaipui hän taasen niin syviin mietteisiin, ettei hän kuullut vaunujen pidättävän ennenkuin ääni kuului kysyvän neiti Räderiä ja eräs herra astui puutarhaan.

Herra oli vanha rykmentin lääkäri Wahlman. Hermina, kun ei voinut itseänsä mieliharhaudestansa eroittaa, ei huomannut ajatella, ettei kirje äidiltänsä mitenkään voinut ehtiä Wahlmannille ja ettei siis hänen tulonsa tänne ollut seurauksena siitä. Hänen sanoistansa vielä lisää vakuutettuna vastasi Hermina hänelle niin levollisesti kuin mahdollista.

"Armollinen neiti", alkoi vanha ukko, kohteliaasti kumartaen, "suonette minulle epäilemättä anteeksi, kun melkein hyökkään päällenne, mutta koska kerran olen täällä käskystä, alan heti, vanhaan totuttuun tapaan, asiani."

"Pelkään vain, että liiaksi varovainen äitini on turhaan herra tohtoria vaivannut", sanoi Hermina vähän hämmästyneenä utelevasta katseesta, jonka tohtori häneen lähetti, istuessaan hänen viereensä.

"Äitinne!" huudahti hän ihmetellen. "Hyvä neiti, siinä tapauksessa on minulla kahdenkertainen ilo olla täällä, sillä minua huvittaa, että majuritar vielä antaa minulle luottamuksensa. Mutta — minun täytyy myöntää, *hänen* käskystänsä en nyt ole täällä. Asiani on ihan toinen."

Nyt lensi vapiseva, muodoton arvelu, kertomaton pelko Herminan lävitse. Hän ei voinut huuliansa avata.

"Virkani", alkoi lääkäri jonkinlaisena juhlallisena esipuheena, "sallii minun katsoa moneen, muuten hyvin kätkeytyyn asiaan. Tahtomattamme olemme me, lääkärit paljoa useimmin kuin papit hoidettaviemme uskotut, sillä useassa kohden on meillä paljon enemmän tehtävää hengellisten asioiden kanssa, jotka asettuvat meidän koetuksiemme välille. — Sitten on kulunut monta vuotta kuin olen ollut yhteydessä teidän perheenne kanssa, mutta nyt hiljan jouduin taasen erään ystävän kautta."

"En ymmärrä mitä tarkoitatte?" kysäsi Hermina epätoivossa.

"Pian näette kaikki selvemmin", sanoi lääkäri hymyillen. "Ystävä, josta puhun, on serkkunne, kapteeni Rudolf Bodendorff. *Hänen* käskystänsä olen täällä."

"Se ei paljoa selitä", sanoi Hermina, joka nyt alkoi tointua, kun ei se, mitä hän odotti, käynyt toteen. "Me olemme sangen vähän tutut, enkä minä ole missään yhteydessä serkkuni kanssa."

"No no!" sanoi vanha lääkäri päätänsä pudistaen ja pieniä teräviä silmiänsä räpyttäen. "Pikku neiti kieltää niinkuin Pietari Herraansa! Sitä ei rehellinen Bodendorffini ansaitse. Jonkinlaisessa yhteydessä teidän kai täytyy keskenänne olla, muuten hänellä ei olisi teidän valokuvaanne. —"

"Hänellä? minun valokuvani — mahdotonta!" huusi hän kovasti punastuen.

"Asia on niinkuin sanoin!" vakuutti lääkäri vähän leikillisellä äänellä, mutta äkkiä alkoi hän sangen vakaana: "Noin kolme viikkoa sitten teimme pienen retken tänne puistolle, Kapteeni Bodendorffia, joka perinnön saatuaan on tykkänään muuttunut, ko'imme kaikin voimin saada joukkoomme vielä kerran, sillä minä voin vakuuttaa teille, hyvä neiti, hänettä ei mikään huvi meistä minkään arvoinen ollut. Hän, rajuin ratsastaja, paras laulaja meidän seurassamme, tunnettu rehellisestä, kullankirkkaasta mielestänsä, hän ei saanut jäädä pois. Tänäkin iltapäivänä lauloi hän meille laulun, — viimeisen pitkäksi ajaksi."

"Jumalani, mitä sillä tarkoitatte?" huudahti Hermina vaaleten.

"Vuottakaa, hyvä neiti! — Hän lauloi, mutta näytti sen jälkeen kovin rasetetulta ja jättikin meidät pian sen jälkeen. Minä en ollut tyytynyt häneen aina siitä kun hän hevosenensa selästä putosi, mutta hänestä ei kukaan viisastunut, hän kätki kaikki itseensä. Mitä muuta hänen kanssansa samana iltana oli tapahtunut, sitä en tiedä, mutta myöhäiseen palasi hän kasarmiin ja aamulla häntä ei ollut raportissa. Hän oli ollut niin yksipäinen ettei hän kärsinyt palvelijaa likeisyydessään ja meidän täytyi siis murtaa hänen ovensa löytääksemme hänen hengetönnä maaten verissänsä."

"Oi Jumalani! — Totta hän ei tahtonut." —

"Ei", sanoi vanha lääkäri, joka ymmärsi tytön pelon, "hän ei ollut mitään tehnyt, mutta tietämättömäksi itsemurhaksi sen kuitenkin voisi kutsua, siitä syystä, että hän niin kauvan kärsimistänsä salasi."

"Ja nyt, nyt? Onko hän siis vieläkin hädässä?"

"En voi sitä kieltää, ehkä hän nyt on tullut niin pitkälle, kuin hänen, taiteen avulla olen saanut. Kireässä se oli. Hän puhui tuhansittain hullutuksia vihasta, perinnöstä ja monesta muusta asiasta, kirosi erästä tiettyä kuvaa ja huusi yhtäkaikki yhtämittaa sen omistajata. Selvänä ollessansa ei hän siitä mitään puhunut ja kun minä kerran kysyin, jos hänelle terveisiä veisin, suuttui hän."

"Te ette siis tulekaan hänen käskystänsä?" kysäsi Hermina ajatuksissansa.

"Tulen, hyvä neiti. Pahimmallaan ollessansa antoi Bodendorff minulle luottamuksensa siihen määrään, että hän käski minun toimittaa asiansa valmiiksi ennen lähtöänsä."

"Onko hän lähtenyt pois? — Ja minne?"

"Meeraniin. — Koska hän ei millään muotoa tahtonut tulla Reihensteiniin ja vuoden-aikakin jo oli myöhäinen, niin lähetin hänet etelään, sillä penseä ja lauhkea ilman-ala oli hänelle välttämätön. Kun talvi täällä on meidät jättänyt, toivon hänen terveenä palajavan luoksemme."

Lääkäri vaikeni ja katseli tyttöä puoleksi säälillä puoleksi leikillä.

Pienien sormien lävitse, joilla hän peitti kasvonsa, tunkeutui kyneleet. Tohtori otti hiljaa käden hänen kasvoiltansa pois.

"Te ette siis ole missään yhteydessä serkkunne kanssa? Oh, te olette pieni teeskentelijä, neiti!"

Tämä sana pisti häntä taas, kuni kerran ennenkin, mutta sen kautta sai hän ryhtinsä jälleen.

"Ja teidän toimenne, herra tohtori?" sanoi hän kylmästi.

"On tässä", sanoi tohtori, antaen hänelle suuren sinetityn kirjeen ja lisäten vakaasti: "Tämä on kopia kapteeni Bodendorffin jälkeen säätöksestä. Alkukirja on laillisesti valvottu. Hän on valinnut teidän perijäksensä!"

Tukahutettu huudahdus oli kaikki mitä Hermina vastasi.

"Koska serkkunne lähti ihan toivottomana, piti hän välttämättömyytenä järjestää asioitansa. Muuten, jos häntä oikein ymmärsin, oli hänen aikomuksensa: ei milloinkaan asua Reichensteinissä."

Nyt ei enää ollut yksi vastustettu kyynel, joka immen silmistä tunki, vaan koko virta syvän surun kyneleitä, jotka ikäänkuin yhteen painettuna hänen sydämeensä, sulkunsa murtaen tulvasivat ulos.

Sillä hetkellä oli Tohtori Wahlman'illa yksi ainoa toivo, — se — että Bodendorff senlaisena olisi nähnyt serkkunsa.

Mutta Herminan tila tuli nyt paljoo pahemmaksi, ja vanha lääkäri joutui tilaisuuteen hänelle antamaan sitä apua, jota hän tarvitsi.

Pelästynyt majuritar itki tyttärensä kera, mutta ei tarkemmin mietittyänsä voinut ymmärtää, mistä tuo äkkinäinen sielun kiristys oli tullut.

Kun tytär myöhemmin illalla vähemmän väsyneenä, mutta muuten vielä sangen heikkona, istui kuunnellen hyväntahtoisen lääkärin mietteitä, sanoi majuritar: "Rudolf parka! Hän mahtoi olla kovin suuressa epätoivossa, kun hän tämän voi tehdä! Hän on vielä niin nuori ja ryhtevä, kuinka hän niin itsensä pelastamattomaksi luulee!"

"Sentähden, kun hänellä ei ollut mitään toivoa, johon hän iloisena olisi tarttunut, arvoisa rouva. Ilman ihanata, tahi ainakin lempeätä päämaalia, ei kukaan ihminen halusta elä, ja ollensakin kun kärsimys on ihmisen niin syvään painanut, tarvitaan välttämättä jotain, joka hänen taluttaa raittiimpata elämätä nauttimaan, tarvitaan ainakin toivo, josko se olisikin kuinka kaukainen tahansa, mutta Bodendorff paralla ei sitäkään ollut! Ajatelkaapas hänen suruista olemustansa niin monena kiusan ja kivun päivänä! Pari ajattele mattomasti puhelevata kumppalia, jotka tulivat ja menivät, häntä enemmän kiusasivat kuin huvittivat, ja kun minä hänelle lausuin hyvin ajatellun pilan, näytti hän vain kylmiä kasvoja. Luulenpa että hän minun sielustani luki, että häntä tuskin enään voi pelastaa."

"Mutta nyt teillä on toivoa? Oh! eikö ole totta, että hän paranee varmaan?" sanoi hiljainen majuritar joutuena ihan intoihinsa.

"Toivonpa niin", sanoi Tohtori Wahlman, "sitä enemmän kun hän tietää ettei Reichenstein enää alppina paina ja raskautaa häntä."

"Ettehän luulle että hän tällä määräyksellä on siitä vapaaksi päässyt?" kysäsi Hermina äkkiä.

"Noin joksikin sen luulisin, hyvä neiti."

"Mutta se ei koskaan, ei koskaan tapahdu!" huusi hän palavin kasvoin.

"Tiedämpä mitä minun on tekeminen."

"Teidän tulee tehdä se, minkä sydämenne sanoo oikeaksi", vastasi tohtori Wahlman painavasti.

"Ei, — oikeuden tuntoni ja ylpeyteni tässä asiassa minulle kaavan tekevät", sanoi Hermina katkerasti liikutettuna, "että hän niin on voinut tehdä, on varmana todistuksena, kuinka vähässä arvossa hän minua pitää!"

Vanha lääkäri ei kumminkaan vähintäkään ymmärtänyt tätä naisellista logiikkaa. Se näytti hänestä erinomaisen kummalliselta, mutta ukko luotti nuoren, "hieman romantillisen" tytön vaihtelevaan luontoon.

Hänen kaksinainen lähetyksensä oli nyt päättynyt, sillä Herminan luontokin sai pian entisen

elävyytensä takaisin, kuni maa ja ilma ukkos-ilman loputtua.

Jos Hermina taikauskotta olisi katsellut serkkunsa käytöstä — olisi sydämensä löytänyt oikean tolan ja olisi silloin ilosta tykyttänyt, mutta ehkä hän tunsikin ylpeytensä syvästi loukatuksi, ei hän kuitenkaan sielussansa löytänyt sitä ihanata, naisellista henkeä, joka uhraa ylpeyden nöyrän lemмен hengen edestä.

Bodendorff, antamalla hänelle vihatun perinnön oli häntä syvästi loukannut. Luultavasti hän antoi sen tytölle siinä luulossa, että tyttö kadehti häntä!

Lukemattomia kertoja olisi hän mielinyt repiä säätoista palaisiksi ja semmoisena lähettää se hänelle takaisin, mutta hyvä henki esti hänet siitä.

Ajatus, että hän voisi kuolla siinä uskossa että Hermina ilolla oli ottanut sen perinnön haltuunsa, jonka hän siten oli itsestensä viskannut, oli työstä yhtä hirveä kuin kysymys: Miten sitten käy, kun hän palajaa takaisin?

Mikäpä esti tämän, muuten niin selvään näkevän tytön, huomaamasta rakkautta serkkunsa teossa?

Muuan nerokas kirjailija sanoo: "Viha on usein rakkauden väärä tola."

Joskus kuitenkin rakkaus ei ole muuta kun pettävä kuvitelma vihasta.

Miksi ei Hermina naisellisella lemmellä avannut sydäntä ja omistanut, että hän rakasti serkkunsa?

Olihan hänellä hänen valokuviansakin, hän surun vallassa huusi hänen nimeänsä autioiden hetkinä sairashuoneessa, hän karkasi kotoansa, ettei tytön likisyys häntä kiusaisi, hän laski mitä suurimman lahjan tytön jalkojen juureen — kaikki mitä hänellä oli!

Vieläkö hän lisää todistuksia tarvitsisi?

Mies varmaankin ymmärtää rakastetun naisen hänen teoistansa. Nainen sitä vastoin vaatii silmäyksiä ja sanoja.

Miehen äänetön rakkaus on kuni sokea lyhty, jonka kirkkaan puolen hän kääntää itseensä ja pimeään esineelle.

Jos Bodendorff edes kerrankin olisi kirkkaan puolen kääntänyt Herminaan. Mutta hän ei ollut koskaan nähnyt kuin varjopuolen hänen syvään kätkeytyksestä lemmestänsä.

Nyt oli Hermina päättänyt kirjoittaa Bodendorffille, kuinka raskaalta se tuntuikin, mutta äänettämyys olisi ollut vielä tukalampata.

Herminan tuli luonnollisesti pyytää hänen kirjeosoitteensa Tohtori Wahlman'ilta. Vanha lääkäri hymyili mielihyvillään ja sitä antaessansa ajatteli hän: "Meeran vaikuttaa tosin paljon, mutta tämä vaikuttaa vielä enemmän."

VII.

Hermina huomasi, mitä jo moni häntä ennen oli huomannut, — nimittäin, että lälki ja kynä ovat paljoa avoimmat, kuin me itse. Ainakin tämä soveltuu naisiin. Me miehet puhumme halusta totuuden, naiset sen *kirjoittavat* halukkaammin.

"Ettei lähettämämme kirjoitusta revitty palaisiksi ja senkaltaisena teille lähetetty", kirjoitti hän avosydämisesti, "esti ainoasti se, että tarkemmin mietittyäni pidin parempana sen teille ehjänä antaa. Te palajatte joskus ja silloinpa ihmettelette miten niin kummallista olette voineet määrätä."

Jos tyttö olisi nämät sanat puhunut Bodendorffille, olisi hän ehkä taasen niissä nähnyt vihaa ja ylenkatsetta, mutta pitkä matka ja kirjoitetut sanat keveyttivät hänen käsityksensä. Yleensä oli kaikki hänessä nyt enemmän hyvyttä ja lempeyttä siitä asti, kuin hän oli joutunut siihen päätökseen ettei elämällä nyt enää ollut tarjottavana edes tyhjää tulevaisuuttakaan.

Hän koetti puolustaa ett'ei ilo Herminan kirjeistä häneen juurtuisi ja hän vastasi:

"Minä kiitän teitä siitä armeliaisuudesta, jolla olette kirjoitustani kohdelleet, ja jos olisitte sen

repineet, olisi sen seuraukset olleet vielä parantumattomammat. Nyt olen kuitenkin huomannut, että voitte lempeyttäkin harjoittaa ja että näette vaivaa mieltä josko tekonne olisi minua loukannut.

"Kysytte hyväntahtoisesti terveyteni *tilaa! Ainoan* hyveen tunnen saaneeni: *nyt toivon* parantuvani! — Kaikessa muussa tulee Meeranin tehdä ihmetyö ja se vaatii aikaa."

Siitä ajasta alkaen tapahtui että joka viikko sekä tuli että meni kirje. Joka kirjeestä, kuin tuli, tuntui Herminasta ikäänkuin olisi hänkin Alppien terveellistä ilmaa hengittänyt, niinkuin jos olisi hänen suonissansa raikkaampi veri alkanut juosta.

Missä olivat ne pahat idut, joita Bodendorff heidän yhdessä ollessaan oli kylvänyt. Miksi hän tyttöä nyt ymmärsi? Bodendorff oli tietämättänsä, tahtomattansa runoilija, luontonsa syvyydessä. Hän tosin ei kirjoittanut mitään sonetteja alpeille, mutta hän kuvasi ne kirjeissäänsä kynällä. Hän, joka oli pois suljettu kaikista niistä lähteistä, joista sievempi siveys saa ravintonsa, hän, jonka rikkaalta taipumukselta ainoastaan puuttui hoito, hän, joka itse oli saanut itsensä muodostaa, hänellä, kaikkien tietojen ja taiteiden vieraalla, oli kuitenkin oikea käsitys ja todellinen tunne, joka useinkin puuttuu niiltä, jotka ovat tarkemman hoidon saaneet. Hän oli etsinyt ravintoa oikeasta lähteestä ja sen kautta saavuttanut voimallisen sielun.

Hän ei ymmärtänyt itse, millä tunteiden rikkaudella hän astui esiin ja miten hänen ajatus-maailmansa levitettynä, suurennettuna ja uusilla ilmiöllä täytettynä avaantui. Hän ei tietänyt että hän kirjoitti itsensä Herminan sieluun.

Talvi oli loppunut ja kevätmyrskytkin olivat tau'onneet. Joka päivä toivoi nuori tyttö serkkunsa palajavan.

"Pääskyt ovat kotonansa jo taaskin", kirjoitti tyttö, "mutta turhaan kyselen heiltä, jos ovat lentäneet sen paikan ylitse, jossa te asutte?"

Tämäkö sana sai Bodendorffin jättämään etelän? Eräänä iltana säveltyi kansanlaulu taasen harmooniosta, — kun hän seisoi tytön takana ja vei sydämellisesti kätensä huulillensa, ja siten ryöväsi sen "tervetulon", jossa tytön sielu jo riemuitsi.

Hiljaisella sydämellisyydellään yhtyi majuritar heidän joukkoonsa ja vastaan otti Bodendorffin kuni äiti poikansa. Tänään jäi Bodendorff heille, niinkuin se olisi ollut luonnollista.

Hermina vapisi ennen tuntemattomasta onnesta, johon kuitenkin sekaantui salainen sanomattoman tuskallinen pelko.

Hermina katsoi siihen mieheen, joka hänelle oli maksanut niin monen sisällisen kiistan, joka oli maksanut hänen ylpeytensä ja vapaan sydämensä ja muuttanut hänen luontonsa.

Oliko tuo sama mies, joka raakana ja röyhkeänä oli mennyt hänen luotansa sanoen hänet teeskentelijäksi. Hän oli nyt ihan toinen. Hänen itseensä luottava kylmä röyhkeys oli sortunut. Hänen jäseniensä vahvuus oli kadonnut, mutta sitä vastoin lepäsi hengellinen jalous hänen valkealla otsallaan ja silmissä paloi tuli — osoittaen hänen sielunsa hyvyyttä.

Vakaalla liikunnolla antoi Hermina takaisin Bodendorffille paperin, jonka hän oli tohtori Wahlman'ilta saanut.

"Ottakaa tämä, ja jättäkää kaikki selitykset", sanoi hän lempeästi, "yhtä ainoata asiaa teiltä pyydän: hävittäkää se tässä minun nähteni. Olisinpa tehnyt sen itsekin, mutta pelkäsin sillä suututtavani teitä!"

"Ja kuitenkin olette mieleni pahoittaneet", sanoi hän hiljaa, "pahoittaneet niin, ettette ehkä koko sydämenne katumuksella voi sitä parantaa."

"Minä! — mitenkä?"

"Ylpeän kieltonne, halveksivan kylmyytenne kautta! — Ettekö minua ymmärtäneet! Tuskallisessa tiedossa, että minua halveksitte, vihasitte, kärsin tuskia, joita en voi selittää, ja kuitenkin etsin teidän likeisyttänne."

"Minä luulen, että te pikemmin pakenitte minua", sanoi Hermina nuhdellen.

"Ei, ei! Minä tulin salaa, sillä teidän soittonne lievitti suruani ja silloin löysin — kuolemani jyvän!"

"Rudolf!"

Bodendorff nosti hänet ylös, laski hänen päänsä rintaansa vasten ja nimettömässä onnessa suuteli hänen kyneleensä pois.

"Jos minun tällä hetkellä pitäisi kuolla, tekisin sen halusta siitä riemusta, jonka nyt olet minulle laittanut", sanoi hän innolla. "Sinun sydämestäsi lähti minun nimeni huuliesi ylitse ja sinä olet minun! Mitä olenkin tähtesi kärsinyt, liikaa se ei ollut!"

Rakkaalla ylpeydellä, jolla nainen nojaa sen miehen rintaa vasten, jota hän rakastaa, katsoi Hermina häneen, mutta pelon tunne liittyi hänen iloonsa nähdessänsä kirkastuneen katseen hänen kummallisesti kiiltävistä silmistänsä ja kärsivän näön hänen otsallansa.

"Nyt varmaankin lähdet Reichenstein'iin, rakkaani", sanoi hän rukoillen, "siellä alat voida hyvin."

"Sinun kanssasi, lemmittyäni", sanoi hän sydämellisesti. "Jättäkäämme kuitenkin Reichenstein ulommaksi, jos siihen suostut. Minun täytyy mennä takaisin etelään, toki ei enää yksin, ei enää ohdake rinnassani, vaan minua olet sinä seuraava rakkaana vaimonani ja nyt ei enää mikään pimeyden valta voi sinua minulta riistää!"

Kuinka selittämätöntä eikö hänestä ollut, kun hän ei heti antanut tämän miehen löytää tietä hänen sydämeensä, nyt kun hän vapisi hänen edesssä, nyt huomasi hän kuinka rakas hän hänelle todella oli.

Ja kauvan sai Hermina vielä pelätä ja vavista hänen elämästensä.

Kaksi vuotta olivat he Italiassa, kun Bodendorff taasen uskalsi koettaa kotimaan ilman-alaa.

Eron virastansa oli hän jo aikoja sitten ottanut.

Vihdoin muuttivat he Reichensteiniin, todellisella rakkaudella yhdistettyinä. Nyt Bodendorff ei enään ollut vieras eno-vainajansa taidearteille. Italiassa oli hänen avoin sielunsa pian löytänyt oikean tolan, jonka kautta hän tiesi omaisuuttansa pitää arvossa. Ei enää kauvemmin pakoitettuna häpeällisenä seisomaan naisen edessä seisoi hän vapaasti ja Hermina katsoi häneen, kuni olisi hän ollut hänen opettajansa.

Majuritar on onnellinen Reichenstein'issä vallitsevan rauhan tähden, sillä toivolla kuitenkin että tämä rauha ilolla toivotulla tapauksella rikottaisiin. Hän näetten pian tulee — "mummuksi!"

End of Project Gutenberg's Reichensteinin perillinen, by Theodor Reinwald

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK REIHENSTEININ PERILLINEN: ALKUPERÄINEN
SAKSALAINEN NOVELLI ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE

PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.